

เกอิชาเป็นพิษ*

นวนรรัตน์ เลบะกุล**

ญี่ปุ่นซึ่งเป็นจุดที่น่าสนใจของนานาประเทศอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น กำลังเป็นที่กล่าวขวัญถึงกันมากขึ้นไปอีก เมื่อมีการเปลี่ยนตัวผู้นำของรัฐบาล หรือนายกรัฐมนตรี ติด ๆ กันถึง 2 คนในช่วงเวลาไม่นานนัก เรียกได้ว่าใช้นายกรัฐมนตรีเปลืองไปหน่อยว่างั้นเถอะ สาเหตุที่สำคัญของที่มาและที่ไปของเรื่องนี้ ก็เห็นจะมาจากเรื่องผู้หญิง ที่สำคัญคือผู้หญิงที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องนั้นก็ไม่ใช่ผู้หญิงธรรมดาๆ ทั่วไปเสียอีกด้วย แถมมีถึง 2 คน ซึ่งต่างก็มีวิถีทางของชีวิตที่ออกจะแตกต่างกันอย่างมากมาย คนหนึ่งนั้นเป็นคนสมัยใหม่มีชีวิตการงานที่โลดโผนดีและเป็นถึงประธานพรรคการเมืองใหญ่ที่สำคัญของประเทศ เป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่สำคัญของรัฐบาลญี่ปุ่นก็แล้วกัน คือพรรคสังคมนิยมญี่ปุ่น ส่วนผู้หญิงอีกคนหนึ่งมีชีวิตเรียบ ๆ ตามวิถีทางของวัฒนธรรมญี่ปุ่นสมัยก่อนที่ยกย่องให้ความสำคัญของสตรีต่ำกว่าบุรุษมาก

เป็นเกอิชาโดยอาชีพ ทั้งสองคนจึงเป็นเสมือนยืนอยู่คนละปลายสุดของเชือกคนละด้าน แต่ทั้งสองคนต่างก็เข้ามาเกี่ยวข้องกับกรณีนี้ได้ อย่างน่าพิศวง

ผู้หญิงคนแรก ไม่แต่งงาน เป็นสาวโสด จบการศึกษามาจากมหาวิทยาลัยชั้นหนึ่งของเอกชนในเมืองเกียวโตที่มีชื่อว่ามหาวิทยาลัยโดชิซา เคยเป็นอาจารย์สอนวิชาว่าด้วยรัฐธรรมนูญในมหาวิทยาลัยมาก่อน ก็มหาวิทยาลัยโดชิซ่านั้นแหละ ระหว่างนั้นก็มักกิจกรรมพิเศษเสริมสร้างประสบการณ์ในการสอนการบรรยายให้ลูกศิษย์ลูกหาเห็นจริงกับการทดลองทฤษฎีของอาจารย์สาว โดยตัวอาจารย์เข้าร่วมเรียกร้องเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญของประเทศอย่างรุนแรง เมื่อแก่กล้ามาก ๆ เข้า ก็สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคสังคมนิยมญี่ปุ่นเสียเลย เมื่อโคดลงสมัครก็ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนได้สมใจนึก หลังจากนั้นก็ได้เข้าขึ้นมาจนได้เป็นหัวหน้าหรือประธานพรรคสังคมนิยมญี่ปุ่นได้ในปี 2529 การที่สตรี

* ด้วยกองบรรณาธิการมีปัญหาเล็กน้อยในการรวบรวมบทความทำให้ฉบับเมษายน ปี 2532 ออกล่าช้าไปมาก ในบทความเกี่ยวกับเกอิชานี้มีมาลงนั้นมีการพูดถึงเหตุการณ์ทางการเมือง การผันผวนทางการเมืองญี่ปุ่นที่มีส่วนมาจากเกอิชานั้นเกิดหลังเมษายน 2532 แต่เป็นบทความที่อยู่ในอรรถบท (Theme) ของเล่มนี้จึงนำลงในเล่มนี้ด้วยกัน (บ.ก)

** ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย จบปริญญาตรีและโททางเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย Doshisha เมืองเกียวโต เข้าทำงานในธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2512 เคยเป็นอาจารย์พิเศษบรรยายวิชาเศรษฐกิจญี่ปุ่น คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จะสนใจการเมืองนั้นเป็นเรื่องไม่แปลก แต่การที่ได้เป็นถึงประธานพรรคใหญ่ในประเทศญี่ปุ่นที่ยังยกย่องผู้ชายว่าเป็นผู้นำในทุก ๆ ด้านของญี่ปุ่นนั้นเป็นเรื่องแปลกและผิดปกติไม่น้อยเมื่อเป็นถึงหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านเธอจึงเป็นคู่ปรับทางการเมืองที่น่ากลัวของหัวหน้าพรรคเสรีประชาธิปไตย ซึ่งเป็นพรรคของรัฐบาลอยู่ในเวลานี้ หรือคนที่เป็นนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นนั้นแหละ ซึ่งก็เป็นเรื่องธรรมดาของการเมือง แต่เมื่อพรรคฝ่ายค้านที่นำโดยพรรคสังคมนิยมญี่ปุ่นเกิดสามารถกวาดที่นั่งในสภาสูงได้เกินกว่าครึ่งหนึ่งถึง 10 ที่นั่ง นายกรัฐมนตรีหัวหน้าพรรครัฐบาลจึงต้องแสดงความรับผิดชอบด้วยการลาออกจากตำแหน่ง และยิ่งไปกว่านั้นพรรคฝ่ายค้านยังเสนอชื่อหัวหน้าพรรคสังคมนิยมญี่ปุ่นเป็นนายกรัฐมนตรีเสียอีกด้วย จึงต้องยืนยันว่าไม่ใช่เรื่องธรรมดามากขึ้นไปอีก ผู้หญิงที่ไม่ใช่ธรรมดาคนนั้นชื่อ ไดอิ ทากาโกะ

ผู้หญิงอีกคนหนึ่ง มีสามีแล้ว สถานภาพในการแต่งงานคือเป็นภรรยาน้อย หรือจะเรียกว่าเมียลับ เมียเก็บ เมียบำเรอ อะไรก็ได้ตามอัธยาศัย อันที่จริงการที่ผู้หญิงจะเป็นเมียน้อยเมียเก็บของใครนั้นก็ไม่ใช่เรื่องสลักสำคัญอะไรกันนักหนา เพราะเป็นเรื่องเก่าแก่มาากที่มนุษย์ผู้ชายชอบปฏิบัติกัน ถ้าต้องการและมีโอกาส แต่ที่ไม่เป็นธรรมดาขึ้นมาก็เพราะเกิดไปเป็นเมียน้อยของนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น ก็ที่พึ่งลาออก

ไปนั้นแหละและโดยไม่ได้ตั้งใจอีกเหมือนกันที่เรื่องส่วนตัวของเธอกับนายกรัฐมนตรีนั้นหนังสือพิมพ์เกิดเอาไปลงข่าว ฝ่ายค้านที่จ้องอยู่แล้วก็เลยได้ช่องเก็บเอาไปตั้งกระทู้ถามกันถึงในรัฐสภา ในที่สุดเรื่องก็บานปลายออกไปจนเป็นหัวข้อสำคัญในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาสูง พรรคการเมืองของสามีของผู้หญิงคนที่สองนี้เลยแพ้การเลือกตั้งในสภาสูงไป สามีของเธอผู้ซึ่งเพิ่งจะได้มีวาสนาเป็นนายกรัฐมนตรีก็เลยต้องลาออกจากตำแหน่งไป ผู้หญิงคนที่สองนี้มีอาชีพเป็นเกอิชา

ตามข่าวที่ปรากฏมาในหนังสือพิมพ์นั้นกล่าวว่า นายกรัฐมนตรี ชูสุเกะ อุโนะ ประกาศลาออกจากตำแหน่งเนื่องจากถูกกดดันจากข่าวพัวพันอันอื้อฉาวกับเกอิชา โดยถูกกล่าวหาว่าจ่ายเงินให้กับเกอิชาเพื่อให้มีเพศสัมพันธ์กับนายก ฯ ไม่ว่าใครก็ตามที่อ่านข่าวนี้แล้วคงจะเข้าใจเอาว่าเกอิชาเป็นผู้หญิงที่ประกอบอาชีพที่เก่าที่สุดในโลกเป็นผู้หญิงประเภทหนึ่ง ซึ่งมีไว้ปรนเปรอผู้ชายที่เข้าไปหาความสำราญในสถานที่บางแห่ง แต่อันที่จริงแล้วเกอิชานั้นเป็นอาชีพที่มีสถานภาพที่ดีพอสมควรทีเดียวในสังคมญี่ปุ่นแม้ทุกวันนี้ เพราะผู้หญิงคนใดที่ต้องการเป็นเกอิชา หรือผู้ชายที่ต้องการไปหาความสำราญโดยมีเกิชาคอยนั่งรินเหล้าสาเกให้จิบได้นั้น มิใช่เรื่องง่ายนัก หญิงที่เป็นเกิชานั้นก็มีชื่อว่าเมื่ออยากเป็นก็ลุกขึ้นนั่งห่มกิโมโนแล้วตัดจริดเสียอีก

หน้อยก็เป็นเกอิชากันได้แล้ว เพราะการเป็นเกอิชานั้น จะต้องร่ำเรียน ฝึกหัดกันมานานหลายปีทีเดียว ส่วนผู้ชายที่จะไปหาเกอishaเพื่อหาความสำราญเหมือนไปเที่ยวร้านขายเหล้าแบบโบราณของญี่ปุ่นก็ดี หรืออยากมีเมียน้อยที่เป็นเกอishaไว้แก้ลุ่มนั้นก็มีใช่เป็นเรื่องที่ทำได้ง่ายนัก การที่จะเข้าใจว่าเกอishaเป็นอย่างไรนั้น บางทียังต้องการความเข้าใจอีกเล็กน้อยและควรจะเริ่มจากไมโกะ ต้นตอของผู้ที่จะเป็นเกอishaเสียก่อน

ไมโกะ เกอิชารุ่นเยาว์นั้น อาจจะเป็นลูกสาวของเกอishaเองหรือเป็นลูกสาวของเจ้าของร้านอาหารแบบดั้งเดิมของญี่ปุ่นก็ได้ ตามประวัตินั้นกล่าวว่า ไมโกะ คือ เด็กหลง ซึ่งมีอยู่มากในยุคที่ญี่ปุ่นมีสงครามเพื่อแย่งอำนาจกันของก๊กต่าง ๆ ในสมัยโบราณ เด็กหญิงที่พลัดหลงจากพ่อแม่ที่อพยพหนีภัยสงครามจึงมีอยู่เป็นจำนวนมาก เจ้าของร้านอาหารพบเข้าก็นำมาเลี้ยงดูไว้ด้วยใจอารี เพราะปล่อยไว้ก็จะต้องตายแน่ ๆ เมื่อมาอยู่ร้านอาหารก็ต้องช่วยทำงานเพื่อไม่ให้ได้ชื่อว่าเลี้ยงไว้เสียข้าวสุก มีการยกสํารับกับข้าว รวมทั้งกับแก้มและเหล้ายาไปบริการลูกค้า กิจการเหล่านี้เจริญขึ้นมา บรรดาเจ้าของร้านจึงให้เด็กพวกนี้เรียนรู้การดนตรีและพ่อนรำเพื่อเอาใจลูกค้ากระเป๋าทนทุกทั้งหลาย เมื่อบรรดาพ่อคํานิยมร้านอาหารแบบนี้หนัก ๆ เข้า เด็กหลงก็ไม่ค่อยจะมีเพราะเลิกรบกันไปนานแล้ว

เจ้าของร้านจึงต้องใช้วิธีเอาเงินตอบแทนไปให้พ่อแม่ของเด็กแล้วรับเด็กมาอบรมเลี้ยงดูพร้อมกับมอบงานให้ทำ วิธีการเช่นนี้บางคนอาจจะเรียกว่าซื้อ แต่ถ้าเรียกว่าซื้อแล้ว วิธีการเช่นนี้ก็เห็นยังมีปฏิบัติกันอยู่ในประเทศไทยจนทุกวันนี้ อยู่เหมือนกัน ข้าพเจ้าจะหารู้กันว่าญี่ปุ่นเสียอีกด้วย ส่วนเด็กที่นำมาอบรมเลี้ยงดูนั้น โดยที่มีความเชื่อกันมาจนบัดนี้ว่า ถ้าจะให้เป็นคนเก่งในศิลปะพ่อนรำแล้ว ก็จะต้องให้เด็กหญิงฝึกหัดพ่อนรำและศิลปะต่าง ๆ ในวันที่ 6 เดือน 6 เมื่ออายุได้ 6 ขวบ ดังนั้นผู้เป็นเจ้าของร้านอาหารจึงมักนิยมเลือกเด็กผู้หญิงที่มีอายุน้อยมากกันทั้งนั้น เมื่อได้เรียนรู้มรรยาทในการต้อนรับลูกค้าดีแล้ว จึงนำมาฝึกงานในร้านอาหารนับตั้งแต่กิริยามรรยาท การดูแลและเอาใจลูกค้าสมบัติผู้ดีที่สตรีพึงปฏิบัติต่อบุรุษ การลูกนึ่งหมอบคลานที่ต้องดูสภาพสวयงามตลอดจนการรินเหล้ารินน้ำชาจนแตกฉานชำนาญดีแล้ว จึงจะเริ่มออกมาทำงานตามร้านน้ำชาหรือร้านอาหารได้ อาชีพการให้บริการเช่นนี้ได้พัฒนาเรื่อยมาจนเป็นไมโกะ และเกอishaในเวลาต่อมา

ลักษณะและประเพณีเช่นนี้ ยังคงสืบทอดและปฏิบัติกันอยู่ในเมืองเกียวโตจนทุกวันนี้ เพียงแต่ผู้ที่จะมาเป็นไมโกะฝึกหัดได้นั้นอายุน้อยจะต้องมีอายุ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งก็เป็นเวลาที่ต่างก็เรียนจบการศึกษาภาคบังคับของรัฐบาลแล้ว และการเรียนในระยะต่อไปก็จะเป็นการ

เรียนเพื่อประกอบอาชีพเป็นเกอิชาที่ดีในอนาคต โดยต้องศึกษาการพ่อนัว ทำเพลง ทั้งคิตสึตีเป่าให้ชำนาญ นอกนั้นก็จะต้องเรียนรู้ศิลปะการชงชา จัดดอกไม้ วาดรูป แต่งโคลง กลอน เขียนอักษรจีนด้วยฟู่กันแบบโบราณ การละเล่นเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่แสดงถึงเขาวังความรู้ ตลอดจนภาษาต่างประเทศอีกด้วย การเรียนวิชาเหล่านี้ทำกันเป็นงานเป็นการ มีโรงเรียนที่จะต้องเรียนกันตั้งแต่เช้ากว่าจะเลิกก็บ่ายมากแล้ว โรงเรียนเลิกแล้วก็กลับมาอยู่ที่พัก จนกระทั่ง 5 โมงเย็นก็จะเริ่มแต่งตัวเตรียมไปทำงาน เริ่มตั้งแต่สาวผมที่ไว้จนยาวเหยียดให้ได้รูปทรงแล้วก็แต่งหน้าทาแป้งทาปาก โดยเฉพาะโบหน้าและต้นคอ หลังมือต่างจะทาแป้งจนขาวนวลไปหมด ส่วนกิโมโนนั้นก่อนจะใส่ก็มีชุดรองในใส่กันถึง 4-5 ตัว ถึงจะสวมชุดกิโมโนที่มีสีและลวดลายเข้ากับฤดูกาลและบรรยากาศของงานที่จะไป กิโมโนที่กล่าวนี้ทอขึ้นเป็นพิเศษสำหรับไมโกะโดยเฉพาะ โดยมีแขนเสื้อยาวมากแล้วใช้ผ้าพันเอวที่สวยและหนาเป็นพิเศษอีกเหมือนกัน แถมยาวตั้ง 4-5 เมตร พันรัดไว้ตั้งแต่ใต้ราวนมลงมา มีผู้ช่วยที่ต้องใช้ถึง 2-3 คนช่วยกันแต่งตัวจนเสร็จแล้วไมโกะก็มีสภาพเหมือนดักแด่ตกปลอกไป เพราะความที่ผูกมัดเอาไว้เสียหนาแน่นจนกินอะไรไม่ค่อยจะลง แถมแต่ละคนจะมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นรวม 20 กิโลโดยประมาณทีเดียว เสร็จแล้วจึงใส่ถุงเท้าที่ทำด้วยผ้าขาว มี

ร่องแยกหัวแม่เท้าออกจากนิ้วอื่น ๆ เพื่อให้ใส่รองเท้าไม้ที่สูงมากเรียกว่า “ฟ็อกกุริ” แล้ว ถึงจะได้ฤกษ์ออกไปปฏิบัติงานได้

ลูกค้าที่ไมโกะไปต้อนรับนั้น ส่วนใหญ่จะมาเป็นกลุ่มและมีงานเลี้ยงสังสรรค์แสดงความคิดเห็นกันตามห้องอาหารขนาดใหญ่แบบญี่ปุ่น เมื่อเป็นเช่นนี้ไมโกะจะบริการให้กับโต๊ะเจ้าภาพและแขกผู้มีเกียรติเท่านั้นเอง หรือหากไม่มีลูกค้าติดต่อมาให้ไปในงานเช่นนี้ พวกไมโกะอาจจะไปรับรองลูกค้าในไนท์คลับชั้นดีที่สุดในเมืองก็ได้ และเพราะเหตุนี้บางครั้งจึงมีเสียงอุทานด้วยความประหลาดใจแกมผิดหวังจากคณะคนไทยที่ฟังจะได้รับการต้อนรับแบบนี้ว่า “นี่มันยังเด็กๆ ทั้งนั้นนี่” ก็คงไม่ผิดหรอกครับ อายุยังไม่ถึง 20 ปีก็ยังคงเป็นแค่ไมโกะหรือเกอิชารุ่นเยาว์เท่านั้นเอง พองานเลิกแล้วก็จะได้กลับไปอยู่ที่พักก็ตกเตียงคืนพอดี

ไมโกะที่มีประสบการณ์พร้อมทั้งมีความรู้ในศิลปะของญี่ปุ่นเป็นอย่างดีแล้ว ก็จะเลื่อนขึ้นเป็นเกอิชาได้ เพราะคำว่าเกอิชานั้น มีความหมายอยู่ในตัวอยู่แล้วว่าเป็นผู้ที่ชำนาญทางศิลปะ เมื่อเป็นเกอิชาแล้ว ก็เลิกนุ่งห่มแบบไมโกะหันมาใช้กิโมโนธรรมดา ซึ่งก็ต้องทอไว้สวยเป็นพิเศษอีกนั่นแหละ ความแตกต่างระหว่างไมโกะกับเกอิชาจะสังเกตได้ง่าย ๆ จากกิโมโนนี้แหละ และส่วนมากเกอิชาก็จะไม่รู้ว่าเป็นเกอิชาเสียด้วยซ้ำไปถ้าไม่มีใครบอก

ในกรณีของเกอิชานั้น การให้บริการแก่ลูกค้าจะเป็นการเป็นงานมากกว่าไม่ไ้ะมาก โดยจะประจำอยู่ร้านน้ำชาแบบญี่ปุ่นแห่งใดแห่งหนึ่ง เมื่อมีลูกค้าติดต่อมาเพื่อหาความสำราญจากสาเกแกล้มด้วยสาหร่ายห่อปลาดิบที่ร้านแล้วลูกค้าจะได้รับการต้อนรับที่อบอุ่นจากผู้คนที่อยู่ในร้านจนทำให้รู้สึกว่าเป็นคนสำคัญขึ้นมาทันทีในก้าวแรกที่เข้าไปในร้านเช่นนี้ นับตั้งแต่การโค้งอย่างอบอุ่นพร้อมกับกล่าวคำต้อนรับที่ประตุ แล้วเชิญเข้าไปให้นั่งถอดรองเท้าเป็นต้นไป ในขณะที่เกอิชาคคนหนึ่งนำรองเท้าไปเก็บให้นั้น ก็มีอีกคนหนึ่งนำรองเท้ามาสวมให้ พอแขกเงยหน้าขึ้นก็จะเห็นเกอิชาก็ 2-3 คน รวมทั้งหัวหน้าที่เรียกกันว่า “แม่” กำลังคุกเข่าโค้งตัวลงหน้าผากเกือบติดพื้นและกล่าวคำเชื้อเชิญให้เข้าไปยังห้องและที่นั่งพิเศษที่ได้เตรียมไว้แล้ว ในห้องนี้ก็จะมิเกอิชาคูกเข้าเปิดปิดประตู ใครจะเข้าจะออกเอาน้ำชาเหล้ามาเสิร์ฟก็ต้องบอกกล่าวโค้งตัวลงกล่าวคำขอโทษเบาๆที่เข้ามารบกวนอยู่ทุกทีไป ลูกค้าที่เข้ามานั้นก็เพื่อต้องการความรื่นเริงสบายใจ หลบไปจากระเบียบประเพณีที่เข้มงวดของสังคมชั่วคราว เมื่อได้รับการต้อนรับ มีเกอิชาคเป็นเพื่อนคุยคุยปรนนิบัติพิศวี รินเหล้าให้ด้วยความยกย่องนับถืออย่างอบอุ่นพร้อมชวนคุยให้เพลิดเพลินก็ย่อมจะยิ่งรู้สึกว่าเป็นคนสำคัญขึ้นมาทุกที แม้ว่าจะเป็นกรชั่วครั้งชั่วคราวก็ตาม แต่ก็ได้

เป็นสนใจแล้วโดยเฉพาะในสถานที่เช่นนี้ และทั้งหมดนี้ก็มิได้เกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์หรือการมรณัมแต่เนิ่นๆ

อย่างไรก็ดี เกอิชาก็เป็นผู้หญิงมีเลือดเนื้อจิตใจและอารมณ์ เป็นผู้หญิงธรรมดาคนหนึ่งเช่นกัน แม้จะมีขนบธรรมเนียมบางอย่างของผู้ที่มีอาชีพเป็นเกอิชาคและแม้จะได้รับการฝึกฝนจนกลายเป็นผู้ที่มีแต่ให้บริการแก่ผู้อื่นก็ตาม แต่เกอิชาคก็ต้องมอง ๆ หาผู้ชายที่พอจะเป็นที่พึ่งได้เอาไว้อย่างแน่นอน เพียงแต่หาโอกาสที่จะสมปรารถนา นั้นมีน้อยมากเหลือเกิน ถ้าเกิดมีลูกค้าใจดีมีเงินเป็นกระสอบและมาถูกใจกันขึ้นแล้ว ก็นับว่าเป็นโชคดีไป แต่เกอิชาคทั่วไปก็มิได้มีโชคดีเช่นนั้นทุกคนไป เพราะผู้ที่คิดจะเปลี่ยนฐานะตนเองจากลูกค้าขาประจำมาเป็นผู้ให้การอุปการะเกอิชาค ไม่ว่าจะเอามาเป็น “น้อย” หรือ “หลวง” ได้นั้นยังจะต้องมีขั้นตอนอีกมากพอควร เริ่มต้นก็ต้องไปทาบถามเจ้าของร้านซึ่งเป็นทั้งผู้เลี้ยงดูเป็นนายจ้าง เป็นผู้มีพระคุณ เป็นผู้ดึงตัวเกอิชาคขึ้นมาจากความไม่มีอะไรเลย ถ้าตกลงกันได้ก็จะต้องนำ “เงินตอบแทน” ไปให้เจ้าของร้าน นับว่าเป็นเครื่องบูชาคุณที่ได้อุปการะส่งเสียเลี้ยงดูเกอิชาคนั้นมาตั้งแต่เนิ่นๆ คมใหญ่ ส่วนค่าสมนาคุณนั้น จะมากจะน้อยนั้นก็ขึ้นอยู่กับว่า นับตั้งแต่ได้เลี้ยงดูเกอิชาคผู้นั้นมาตั้งแต่เด็กจนถึงวันนี้ เจ้าของร้านได้ใช้จ่ายไปเป็นเงินจำนวนเท่าใดแน่นอนที่จะต้องรวมค่าเลี้ยงดูทั้งอาหาร เสื้อผ้า

ที่พัก การให้การศึกษอบรมศิลป์ทั้งปวง ซึ่งเก็บค่าเรียนแพงมากเรื่อยไป รวมทั้งการขาดผลประโยชน์ที่จะได้จากเกอิชาผู้นั้นในอนาคตด้วย ยิ่งเป็นเกอิชาที่เป็นดาวดวงเด่น มีขาประจำมาก แล้วเงินก้อนนี้ก็จะโตตามขึ้นไปด้วย เอาเฉพาะค่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งตัวเพียงเรื่องเดียวก็พอทำให้เข้าใจดีขึ้นบ้างก็ได้ว่า ทั้งไมโกะและเกอิชานั้นต้องใช้กิโมโนที่ทอสวยงามเป็นพิเศษ ชุดหนึ่ง ๆ ก็หลาย ๆ หมืนบาท ปีหนึ่ง ๆ มี 4 ชุด กิโมโนก็ต้องมีทั้งสีสดลายเนื้อผ้าต่างกันออกไปตามฤดูกาลด้วย เพราะไม่มีชาวญี่ปุ่นคนไหนเอากิโมโนหนาวร้อนไปใส่ในหน้าหนาวหรือในฤดูใบไม้ร่วงเด็ดขาด กิโมโนพวกนี้ต้องมีหลาย ๆ ชุดเอาไว้ผลัดเปลี่ยนเวียนกันใส่ผลัดกันซัก จะได้ไม่ซ้ำซากเก๋างักขาตเร็วหรือทำให้ลูกค้าเหม็นสาบอีกด้วย นอกจากนี้ยังไหนจะชุดชงน้ำชา ชุดไปโรงเรียน ชุดอยู่กับบ้าน ชุดนอน ฯลฯ ทั้งหมดนี้ตั้งแต่เด็กจนเติบใหญ่ต้องใช้มากี่ชุด ๆ ละเท่าไรก็จดลงไป เฉพาะค่าเสื้อผ้าอย่างเดียวถ้าไม่ครฐานจริง ๆ แล้วได้ยืมเข้าอาจลืมนี่ได้ง่าย ๆ ค่าสมนาคุณจึงเป็นเงินจำนวนมาก แต่ก็เอาละเมื่อได้คำนวณคิดยึดอกใจไว้ว่าพอรับไหวแล้วก็กักตุน จ่ายค่าสมนาคุณไป ซึ่งก็เท่ากับเป็นการช่วยปลดภาระที่ผูกพันระหว่างเจ้าของร้านกับเกอิชานั้นลงได้ ผู้มีอุปการคุณจึงมีสิทธิจองมือเกอิชา หอบผ้าหอบผ่อนไปอยู่กับตนได้

แต่โดยที่เกอิชาเป็นผู้ที่อบรมมาในการให้บริการ แถมมีความรู้ทางศิลปะระดับตนอีกหลายแขนง การจะเก็บไว้กับบ้านจึงเป็นเรื่องน่าเสียดาย ก็คงต้องอุปการะกันต่อไปโดยตัดใจควักเงินก้อนใหญ่ ๆ ลงทุนเปิดร้านเหล้าขึ้นให้เกอิชาบริการลูกค้าอีกก้อนหนึ่ง ใครที่อยากจะมึะไร ๆ กับเกอิชานั้นจึงต้องเป็นคนที่มีเงินเหลือมากหลายสิบกระสอบโดยแท้ และด้วยเหตุนี้ เกอิชาจำนวนมาก จึงมักอยู่เป็นโสดไปจนตาย

การเลี้ยงดู อบรมไมโกะตั้งแต่เด็กจนเป็นเกอิชาผู้ที่มีความชำนาญในศิลปวิทยาและมารยาทอันงามได้เช่นนี้ เป็นเรื่องที่ต้องใช้ความพยายาม ระยะเวลาและเงินทองจำนวนมาก เมื่อเป็นเช่นนั้น ค่าบริการที่ลูกค้าจะต้องจ่ายเมื่อมาดื่มกินในร้านน้ำชาที่มีเกอิชาโดยเฉพาะไว้บริการ จึงเป็นจำนวนเงินที่สูงไปด้วย และสูงมากที่สุดที่ชาวญี่ปุ่นทั่ว ๆ ไปจะคิดฝันเข้าไปใช้บริการเช่นนั้นได้ แต่การที่บรรดาเกอิชาทั้งหลายยังสามารถประกอบธุรกิจอยู่ได้โดยมิได้สูญหายตายจากไปจากสังคมญี่ปุ่นนั้นก็เนื่องจากมีผู้บริหารระดับสูงของบริษัทขนาดใหญ่ หรือขนาดยักษ์เป็นลูกค้าขาประจำกันเป็นจำนวนมาก ด้วยบรรยากาศในสถานที่เช่นนี้แหละที่นักธุรกิจญี่ปุ่นท่านว่าเหมาะแก่การเจรจากันในเรื่องสำคัญ ๆ ได้ทุกเรื่อง ไม่ว่าจะสำคัญหรือใหญ่โตเพียงใดก็ตาม เพราะโดยปกติแล้ว ชาว

ญี่ปุ่นนั้นอาจจะเห็นว่าสภาพอบอุ่นก็จริงอยู่ แต่นั่นก็เป็นเพียงมรยาตเท่านั้น แท้ที่จริงแล้ว ชาวญี่ปุ่นเป็นคนแข็ง การเจรจาต่อรองในเรื่องต่าง ๆ ในที่ทำงานจึงพูดกันด้วยความสุภาพ ซึ่งมักไม่ได้ผล จึงต้องมีการนัดพบกันอีกครั้งในงานเลี้ยงรับรอง โดยมีเหล้าสาเกและเกอิชาเป็นเครื่องประกอบ บรรยายากศก็เป็นกันเองมากขึ้น การไปร้านน้ำชาแบบนั้นเท่ากับเป็นการหลบไปจากความเคร่งเครียดและระเบียบประเพณีที่เข้มงวดของชาวญี่ปุ่นอยู่แล้ว เมื่อเป็นเช่นนั้นการจะพูดจากความในใจใหญ่ขนาดไหนก็สะดวกขึ้น การตกลงก็ทำได้ง่าย นักธุรกิจที่พูดกันด้วยจำนวนเงินเป็นพัน ๆ ล้าน นักการเมืองคนสำคัญ ๆ จึงต่างมีเกอิชาประจำกันทั้งนั้นและโดยอาชีพแล้ว ทำให้เกอิชารู้จักกับบุคคลสำคัญในวงการธุรกิจและการเมืองมากมายเกินกว่าจะคาดได้ การที่จะให้เกอิชาแนะนำเพื่อติดต่อประกอบธุรกิจกันนั้น จึงเป็นเรื่องง่าย พ่อค้าบางคนธุรกิจล้มละลายไปแล้วกลับตั้งตัวขึ้นใหม่ได้เพราะเมียน้อยที่เป็นเกอิชาช่วยเหลือนั้น ก็มีตัวอย่างให้เห็นอยู่ถมไป นอกจากนี้ เมื่อได้ยินเรื่องใดเข้าหูแล้วไม่ว่าจะหนักหนาสาหัสประการใดก็จะไม่มีวันหลุดไปจากปากของเกอิชาอีกเป็นอันขาด คุณสมบัติข้อนี้เป็นเหมือนศีลประการหนึ่งที่เกอิชาทุกคนยึดถือและปฏิบัติตาม

เมื่อการเป็นเกอิชายุ่งยากถึงเพียงนี้ การไปสัมผัสบริการพิเศษสุดที่กรุณาไปด้วยกลิ่นเสือก เหล้าสาเกและเสียงเกอิชาจึงยุ่งพอควรเหมือนกัน เริ่มตั้งแต่โทรศัพท์ไปถามเกอิชาที่เป็นขาประจำว่าว่างหรือเปล่า เพราะจะเที่ยวได้ยกโขยงกันไปดวดสาเกกับเกอิชานั้นไม่เคยมีประเพณีปฏิบัติ แยกทุกคนที่ไปถึงร้านเหล้าหรือที่เรียกว่าร้านน้ำชาที่มีเกอิชาประจำอยู่แล้วจะต้องมีห้องพิเศษให้ ถ้าห้องไม่ว่างก็เป็นอันไม่รับแขกเพิ่ม เมื่อนัดเวลากันแล้วถึงจะมีสิทธิไปหาได้ ส่วนเกอิชาก็จะแต่งเนื้อแต่งตัว ตระเตรียมห้องหับไว้ให้เรียบร้อยตั้งแต่ 5-6 โมงเย็น แยกมาถึงก็ต้อนรับกันอย่างดีเยี่ยม ชวนให้ลูกค้าเฟลิดเฟลิดด้วยกีรียมารยาทถ้อยคำอันไพเราะ ถ้าลูกค้าอยากฟังเพลงหรือจะให้เพื่อนรำเล็ก ๆ น้อยๆ ก็ยังได้ เป็นไรมี เอากิตารญี่ปุ่น “ซามิเซ็ง” ขึ้นมาดัดขับกล่อมได้ไม่ยากนัก จนได้เวลาแขกจะกลับแล้วก็จะพากันออกมาคุกเข่าส่งแขกกันที่ประตูเรือน เกอิชาอีกคนจะเอารองเท้าที่แปรงให้ใหม่อย่างดีแล้วทุดตัววางลงกับพื้นให้ลูกค้า ซึ่งจะลำบากแคยกเท้าขึ้นสวมเท่านั้นเอง จากนั้นก็จะมีคนช่วยสวมเสื้อนอก เสื้อคลุม กางร่ม เดินไปส่งให้ที่รถยนต์พร้อมทั้งคำขอบคุณอีกมากมาย ในขณะที่โค้งตัวลงต่ำที่สุด แยกกลับไปแล้ว เกิชาก็จะเดินกลับ ซึ่งอาจจะแหวะตม้นน้ำซากาแฟแก้คอแห้งแหวะทักทายเพื่อนร่วมอาชีพ

ที่ออกมาส่งแขกเหมือนกันตามควร จนกลับมา มาที่ร้าน เพื่อเรียกเก็บต๋อไป เพราะเป็นราย
ถึงร้าน ที่นี้ทางร้านก็จะคิดค่าใช้จ่ายนับตั้งแต่ การต้อนรับแขกทั้งหมด ซึ่งก็หลายหมื่นบาท
เกอิชาเริ่มแต่งตัวเรื่อยไปจนถึงเวลาที่เดินกลับ ไทยอยู่

ทั้งหมดนี้เป็นชีวิตและวิถีทางการประกอบอาชีพของผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นหญิงเกอิชา ซึ่งยังคงมีอยู่ในกระแสนวนธรรมของญี่ปุ่นในทุกวันนี้ การประกาศลาออกจากตำแหน่งสำคัญสูงสุดใน
ชีวิตของนักการเมืองของอดีตนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น จึงเป็นเสมือนปลาทายน้ำขึ้น ถ้าการจ่าย
เงินให้เกอิชาเพื่อให้มีเพศสัมพันธ์ของอดีตนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นเป็นเรื่องน่ารังเกียจแล้ว บางทีเรา
จะหาผู้ชายดี ๆ เกือบไม่ได้เลยก็เป็นได้